

PÕLLUMAJANDUSE STRUKTUURIUURING 2026

Küsimustiku täitmise juhend

SISUKORD

SISUKORD	2
1. MIS ON PÕLLUMAJANDUSE STRUKTUURIUURINGU EESMÄRK?	3
2. MIKS PEAKS PÕLLUMAJANDUSE STRUKTUURIUURINGUS KINDLASTI OSALEMA?.....	3
3. UURINGU VALIM.....	3
4. KELLELT ANDMEID KÜSITAKSE?	4
5. KES VÕIB KÜSIMUSTELE VASTATA?	4
6. VÄLJALANGEMISED	5
7. KUIDAS PÕLLUMAJANDUSE STRUKTUURIUURING TOIMUB?.....	5
8. EELTÄIDETUD JA MUUD ADMINISTRATIIVANDMED	5
9. KÜSIMUSTIK	6
9.1. OSA B. KULTUURID.....	6
9.2. OSA D. PÕLLUMAJANDUSTOOTMISE MEETODID	7
9.3. OSA E. MAAVALDUS KOKKU	7
9.4. OSA F. LOOMAD, LINNUD JA MESILASPERED (seisuga 1. september 2026).....	8
9.5. OSA I. MAJAPIDAMISE JUHT	10
9.6. OSA J. TÖÖJÕUD (2. september 2025 – 1. september 2026).....	10
9.7. OSA K. MUU TULUTOOV TEGEVUS	12
10. MÕÕTÜHIKUD.....	12

1. MIS ON PÕLLUMAJANDUSE STRUKTUURIUURINGU EESMÄRK?

Põllumajanduses toodetakse peaaegu kogu toit, põllumajandusmaa hõlmab umbes 40% Euroopa Liidu (EL) territooriumist ja põllumajandus 40% EL-i eelarvest. EL-i ühine põllumajanduspoliitika on ainuke poliitika, mida pea täielikult finantseeritakse EL-i rahalistest vahenditest ja see peab põhinema konkreetsetel alusandmetel. Põllumajanduse struktuuriuuringute eesmärk ongi pakkuda EL-i tasemel võrreldavaid andmeid kõigi põllumajanduslike majapidamiste kohta. Põllumajanduse struktuuriuuringutest selgub, millised on meie põllumajandustootjad ja kuidas neil läheb.

Struktuuriuuringuid on EL-is korraldatud juba alates 1960. aastatest: iga kümne aasta järel põllumajandusloendusena ja loendustevahelistel aastatel valikuuringutena. Põllumajandusloendusi tehakse iga kümne aasta järel enamikus maailma riikides.

Andmeid kasutatakse EL-i ühises põllumajanduspoliitikas, põllumajanduskeskkonna näitajatega seotud analüüsides ja ka näiteks maaelu teadmuskeskuse põllumajandusliku kestlikkuse andmebaasi (FSDN) uuringu alusandmetena. Kui FSDN-i valimis olevad üksused annavad maaelu teadmuskeskusele loa statistikaameti andmete korduskasutuseks, siis saab kogutud andmeid kasutada ka maaelu teadmuskeskus.

Põllumajanduse struktuuriuuringu kohta saab lugeda ka statistikaameti veebilehelt [https://www.stat.ee/et/esita-andmeid/andmete-esitamisest/ettevotete-uuringud-alajaotusest „Põllumajanduse struktuuriuuring“](https://www.stat.ee/et/esita-andmeid/andmete-esitamisest/ettevotete-uuringud-alajaotusest-„Põllumajanduse-struktuuriuuring“). Uuringu tulemused avaldatakse statistikaameti veebilehel www.stat.ee.

2. MIKS PEAKS PÕLLUMAJANDUSE STRUKTUURIUURINGUS KINDLASTI OSALEMA?

Põllumajanduse struktuuriuuringus osaledes annab vastaja panuse Eesti põllumajanduse, keskkonna ja maaelu arengusse, sest uuringu andmed on aluseks paljudele selles valdkonnas tehtavatele otsustele. Riikliku statistika seaduse kohaselt on põllumajanduse struktuuriuuringu küsimustikule vastamine kohustuslik.

Uuringus küsitakse ainult neid andmeid, mida ei ole võimalik saada ühestki teisest allikast. PRIA toetuste andmed saadakse PRIA-st ning mahepõllumajanduse andmed põllumajandus- ja toiduameti mahepõllumajanduse registrist. PRIA maade ja loomade, EMTA töötamise registri, keskkonnaagentuuri KOTKAS-e andmebaasi loomakasvatushoonete ja sõnnikumajanduse, maa- ja ruumiameti metsamaa ja muu maa jms andmed on võimaluse korral küsimustikus eeltäidetud. Kõiki eeltäidetud andmeid saab vajaduse korral parandada. Kui kõik maad ja loomad on PRIA-s registreeritud, siis ei ole nende kohta eeltäidetud andmeid vaja uuendada, sest statistikaamet saab kasutada ka PRIA hilisemaid andmeid.

3. UURINGU VALIM

Põllumajanduse struktuuriuuringute üldkogumi ja valimi koostamisel on kasutatud statistikaameti põllumajanduslike majapidamiste statistilist nimekirja, mida uuendatakse administratiivandmete (PRIA põllumajandusloomade register ning põllumajandustoetuste ja põllumassiivide register, põllumajandus- ja toiduameti mahepõllumajanduse register, majandusüksuste statistiline register jm) ning taime- ja loomakasvatuse statistikatööde info alusel.

PRIA ja mahepõllumajanduse registri andmed on jooksva aasta andmed. Majandusüksuste statistilise registri, äriregistri ja varasemate statistikatööde andmed aga võivad tugineda aasta varasematele andmetele, seega võivad valimis olevad ning PRIA-s ja mahepõllumajanduse registris registreerimata üksused olla ka juba tegevuse lõpetanud.

EL-is kokku lepitud metoodika kohaselt kuuluvad põllumajanduse struktuuriuuringu üldkogumisse põllumajanduslikud majapidamised (nii juriidilised kui ka füüsilised isikud), kus on täidetud vähemalt üks järgmistest tingimustest:

- **5 hektarit kasutatavat põllumajandusmaad (sh põllumaa, püsirohuma, viljapuu- ja marjaaiad, puukoolid ja koduaiad);**
- **2 hektarit põllumaad;**
- **0,5 hektarit kartulit;**
- **0,5 hektarit avamaaköögivilja ja maasikaid;**
- **0,2 hektarit ravim- ja maitsetaimi, avamaalilli ja ehistaimi, seemnekasvatuspinda, avamaapuukoole;**
- **0,3 hektarit avamaa viljapuu- ja marjaaedu (v.a viinamarjad) ja muid püsikultuure;**
- **0,1 hektarit avamaaviinamarju;**
- **100 ruutmeetrit kasvuhoonekultuure (sh köögivilid, lilled, marjakasvatus, viinamarjad või puukoolid);**
- **1,7 loomühikut loomi (ühele loomühikule vastab näiteks 1 piimalehm, teiste loomade koefitsiendid on väiksemad, nt lihavesi 0,8; nuumsiga 0,3; broiler 0,007 jne).**

Nende üksuste kaasamisega on hõlmatud vähemalt 98% riigi kasutatavast põllumajandusmaast (v.a koduaiad) ja 98% loomühikutest. Kasutatava põllumajandusmaa hulgas on ka näiteks puukoolid, lilled ja toetustega hooldusniidetav püsirohuma.

Valim koostatakse juhuvalikuga. Majapidamised on jaotatud nende majandusliku suuruse ja tootmistüübi järgi kihtidesse ning esindusliku valiku tagamiseks kaasatakse kõige suuremad ja tähtsamad üksused kõikse.

4. KELLELT ANDMEID KÜSITAKSE?

Põllumajanduse struktuuriuuringus kogutakse andmeid valimis olevatelt majapidamistelt. Kõigilt majapidamistelt küsitakse andmeid ühe ja sama veebipõhise kanali kaudu. Seetõttu peavad ka juriidilised isikud küsimustikule vastamiseks sisenema veebi juhi isikukoodiga, mis tähendab, et neil tuleb hoolikalt jälgida, missuguse üksuse kohta andmeid küsitakse.

Veebis küsimustikku avades kuvatakse selle ettevõtte nimi ja äriregistrikood, mille tegevuse kohta tuleb küsimustele vastata.

5. KES VÕIB KÜSIMUSTELE VASTATA?

Kui tegemist on füüsilise isiku või juriidilisele isikule kuuluva väiksema põllumajandusliku majapidamisega, vastab küsimustikule tavaliselt majapidamise valdaja või juht.

Majapidamise valdaja või juht võib alati volitada enda eest vastama kedagi teist. Selleks on veebipõhises andmeesituskanalis eraldi võimalus, kus volitamiseks tuleb sisestada vastaja isikukood. Volitatu teavitamise kohustus jääb volitajale. Mitmekesi korraga küsimustikku täita ei saa.

Ka telefoni teel andmeid kogudes võib tekkida olukord, kus valdajat ei saa küsitleda (on pikalt välismaal, surnud vms), kuid saadakse ühendust mõne teise pereliikmaga, kes oskab ise majapidamise kohta vastata. Sellisel juhul tuleb olla ettevaatlik eeltäidetud andmetega ja turvalisuse kaalutlustel ei tohiks neid telefoni teel ette lugeda. Eeltäidetud andmeid ei ole vaja ette lugeda ka tavaolukorras.

6. VÄLJALANGEMISED

Kui vastajal ei ole põllumajandusliku majapidamise lävendile vastavaid kultuure, põllumajandusloomi ega -linde, siis tuleb see vormistada uuringust välja langemisena ja lisada põhjendus kommentaaridesse. Nii küsitlusjuhid kui ka väljalangemiste kontrollija vaatavad väljalangemised läbi ja kinnitavad need või saadavad vajaduse korral tagasi töösse. Üksused, kelle andmed on eeltäidetud PRIA maakasutuse ja loomade andmetega, peaksid eelduslikult olema alati kõik tegutsevad põllumajanduslikud majapidamised ja peaksid küsimustikule vastama. Kui maa on välja renditud, siis omanik ise küsimustikule ei vasta.

Väljalangemiste vormistamisel peaks arvestama, et kasutatava põllumajandusmaa hulgas on ka näiteks puukoolid, lilled ja toetustega hooldusniidetav püsirohumaad. Kui üksus veebis olevate andmete põhjal müüb toodangut, st tegutseb, siis peaks üldjuhul samuti küsimustiku täitma.

7. KUIDAS PÕLLUMAJANDUSE STRUKTUURIUURING TOIMUB?

Põllumajanduse struktuuriuuringu küsimustikku saavad vastajad ise täita ajavahemikus 01.09.–23.09.2026. Küsimustiku leiab aadressil <https://estat.stat.ee>. Veebikeskkonda saab sisse logida ID-kaardi, mobiil-ID või Smart-ID abil. Nende majapidamiste juhtide või valdajatega, kes ei ole 23. septembriks oma andmeid veebis esitanud, võtab ajavahemikul 24.09.–30.11.2026 ühendust statistikaameti telefoniküsitajad.

Põllumajanduse struktuuriuuringud hõlmavad majapidamiste tegevust komplekselt, st uuritakse majapidamise juhtimist, maakasutust, loomade arvu, tööjõudu ja muid tulutoovaid tegevusi, loomakasvatushooneid ja sõnnikumajandust ning maaeluarengu toetusi.

8. EELTÄIDETUD JA MUUD ADMINISTRATIIVANDMED

Osa andmeid on küsimustikus eeltäidetud või kuvatakse neid infotekstides. PRIA maakasutusandmed on eeltäidetud seisuga 25.06.2026 ja loomade andmed seisuga 01.07.2026 (sigade jaotuste puhul on olemas ainult 2025. a lõpu seisuga andmed). Kõiki eeltäidetud andmeid saab vajaduse korral parandada. Eeltäidetud on järgmised andmed:

- PRIA andmed põllumajanduskultuuride kohta;
- PRIA andmed kasutatava põllumajandusmaa jaotuse kohta omandivormi järgi;
- PRIA andmed loomade, lindude ja mesipereade kohta;
- maa- ja ruumiameti andmed metsamaa ja muu maa kohta;
- töötamise registri andmed juriidiliste isikute tööjõu kohta (füüsiliste isikute andmed ainult infotekstina);
- PRIA andmed füüsilisest isikust põllumajandusliku majapidamise valdaja sünniaasta ja soo kohta;
- keskkonnaagentuuri KOTKAS-e andmebaasi andmed suuremate ettevõtete loomakasvatushoonete ja sõnnikuhoidlate kohta, erandina ka karjatamise andmed juhul, kui ei karjatata;
- Eleringi andmed taastuenergia tootmise kohta;
- võimaluse korral e-põlluraamatu andmed orgaaniliste ja mineraalväetistega väetatud pindade ja orgaanilise väetise koguse kohta.

PRIA-sse on maakasutusandmed esitatud koos toetuste taotlustega kõigi põllumajanduskultuuride kohta, st kirjas on kõik, mitte ainult toetust saavad maad. Maakasutuse ja loomade kohta saab statistikaamet PRIA-st ka hilisema seisuga, seega neid vastaja ise uuendada ei pea. Kõiki teisi eeltäidetud andmeid tuleb vajaduse korral parandada.

Peale küsitlust seotakse uuringu andmetega veel mahepõllumajanduse registri andmed taime- ja loomakasvatuse kohta ning PRIA andmed toetuste kohta. Andmete sidumisel kontrollitakse ka nende kooskõllalisust, seega tuleks võimalusel juba küsimustiku täitmisel silmas pidada, et andmed oleksid kooskõllas mahepõllumajandusregistri ja PRIA andmetega (nt PRIA alusel eeltäidetud maakasutus mahepõllumajandusregistri andmetega või valdaja/juhi vanus noortaluniku toetuse tingimustega jne).

9. KÜSIMUSTIK

9.1. OSA B. KULTUURID

Majapidamise kasutatava põllumajandusmaa hulka ei arvata teistele renditud või kasutada antud maad, st andmed esitab see, kes maad kasutab.

Majapidamise kasutatava põllumajandusmaa hulka arvatakse ka püsirohumaa, puukoolid ja müügiks kasvatatavate lillede all olev maa. Ainult püsirohumaaga majapidamisi ei saa valimist välja jätta, sest ka nende kohta on andmeid vaja. Püsirohumaa kuulub kasutatava põllumajandusmaa hulka, kui seda kasutatakse loomasööda tootmiseks või kui seda hooldusniidetakse ja selle eest saadakse toetusi.

Muudel juhtudel kuulub püsirohumaa kasutamata põllumajandusmaa hulka.

2027. aasta saagiks külvatud sügiskülvi kohta andmeid ei esitata.

B2. Kasutatav põllumajandusmaa

Kui üksusel on PRIA andmebaasi maakasutusandmete järgi põllumajanduskultuure, siis nende andmed küsimustikes eeltäidetakse. Eeltäita saab statistikaametile 25. juuniks laekunud andmed. Kui andmed on pärast seda kuupäeva muutunud, siis võib vastaja neid soovi korral parandada, kuid ei pea seda tegema, sest statistikaamet saab hiljem kasutada ka uuendatud PRIA andmeid. Kui põllumajandusmaa suurust muudetakse, siis tuleb muuta ka põllumajandusmaa jaotust omandivormi järgi. Kultuuride summa peab võrduma kasutatava põllumajandusmaa pinnaga omandivormi järgi. Kui muudatuste tulemusena muutub ka kasutatava põllumajandusmaa summa, siis palutakse andmete korrektsust kinnitada.

Kui ühel pinnal on kasvatatud mitut kultuuri, esitatakse andmed põhikultuuri kohta.

Maakasutuse tabelis on seekord ka katmikkultuuride ehk kasvuhoones kasvatatavate kultuuride pind nii köögivilja kui ka maasika kohta. Eeldus on, et PRIA sellekohaste andmete kvaliteet on paranenud.

Kui mõne kultuuri andmed on juba teada, siis eeltäidetakse kõikide kultuuride andmed, st puuduvad kultuurid esitatakse nulliga, sest PRIA-s on kohustuslik esitada andmed kõikide kultuuride kohta.

Üksustele, kelle maad ei ole PRIA-s registreeritud, kuvatakse järgmine küsimus:

B2. Milliseid põllumajanduskultuure ja kui suurel pinnal kasvatate? Arvesse lähevad ka puukoolid, lilled ja loomasööda tootmiseks kasutatav rohumaa. Arvestage vaid seda maad, mida ise kasutate. Kultuuride hulka ei arvata teistele renditud ega kasutada antud maad.

See tabel kuvatakse tühjana, st eeltäitmata. Tabelisse tuleks kirja panna need kultuurid, mis üksusel on, näiteks 0,5 hektarit puukoole jne. Üksus saab ise öelda, mis kultuurid tal on, kõiki üksshaaval üle küsida ei ole vaja. Tavaliselt on PRIA-s registreerimata ainult intensiivkultuurid ja väiksemad pinnad. Tabelit nullidega täita ei ole vaja. Nende kultuuride andmereal, mida üksusel ei ole, jäävad tühjaks. Erandolukorras võib olla, et üksusel ei ole ühtegi kultuuri, aga sel juhul peaks tal olema loomad. Kultuuride ja loomadeta üksuste kohta küsimustikku ei täideta ja nad langevad uuringust välja. Kui üksusel on loomad, siis tavaliselt on ka kasutatavat põllumajandusmaad. Rohumaa kohta peab andmed esitama, kui loomakasvatuse osas on märgitud, et karjatatakse loomi.

C2. Mitu hektarit nendest avamaaköögiviljast ja -maasikatest kasvatatakse vaheldumisi aiakultuuridega (köögivili-maasikad, lilled ja ehistaimed)?

Küsimuse ees on infotekst, kus kuvatakse küsimustikus eespool esitatud avamaaköögivilja ja -maasikate kogupind. Küsimus kuvatakse juhul, kui eeltoodud andmetel majapidamises avamaaköögivilja või -maasikaid kasvatatakse. Aiakultuurideks võib lugeda köögiviljad, maasikad ja lilled. Tegemist on pindadega, kus tavapäraselt viljavaheldust üldjuhul ei toimu ja aiakultuure kasvatatakse kogu aeg samal pinnal.

C4. Mitu hektarit püsirohumaast on tootmisest ajutiselt kõrvale jäetud püsirohumaad, millele on taotletud pindalapõhiseid toetusi?

Küsimuse ees on infotekst, kus kuvatakse küsimustikus eespool esitatud püsirohumaad kogupind. Küsimus kuvatakse juhul, kui eeltoodud andmetel on majapidamises püsirohumaad.

Mõeldud on tootmisest ajutiselt kõrvale jäetud maad ehk ainult hooldusniidetava püsirohumaad pinda, mida ei kasutata haljasmassi või heina tootmiseks ega karjatamiseks, kuid säilitatakse heades põllumajandus- ja keskkonnatingimustes ning mille eest saadakse pindalapõhiseid toetusi. Kui majapidamisel on loomad, siis tavaliselt kasutatakse püsirohumaad loomasööda tootmiseks ja tootmisest kõrvale jäetud ehk ainult hooldusniidetav pind on 0.

C5. Kas Teil on lisaks koduaed, kus aiasaadusi kasvatatakse vaid oma pere tarbeks? Küsimust ei kuvata juriidilise isiku majapidamiste puhul.

Koduaed on tavaliselt elamu juures asuv maa, kus aiasaadusi kasvatatakse oma pere tarbeks. Iluaiaid (pargid, muruplatsid) siin arvesse ei lähe. Koduaeda eespool esitatud kultuuride hulgas ei ole, iga pinna andmed tuleb esitada ühe korra.

C6. Kui suur on koduaia pindala hektarites? Iluaeda ärge arvestage.

Küsimus kuvatakse ainult juhul, kui eeltoodud andmetel on majapidamisel koduaed. Koduaia pind peab olema alla hektari (ülejäänud pinnad tuleb vajadusel kultuuride vahel ära jaotada).

C9. Kas Te kasvatate jõulupuid põllumajandusmaal? Küsimus kuvatakse ainult neile vähestele üksustele, kes on varem jõulupuid põllumajandusmaal kasvatanud. Metsamaal jõulupuude kasvatamist ei arvestata.

C10. Kui suur on kasutataval põllumajandusmaal kasvatatavate jõulupuude pind hektarites?

Küsimus kuvatakse ainult juhul, kui eeltoodud andmetel kasvatatakse jõulupuid põllumajandusmaal.

9.2. OSA D. PÕLLUMAJANDUSTOOTMISE MEETODID

D1. Mitmel hektaril on Teil võimalik kasutatavat põllumajandusmaad (ilma katmikala ja koduaiata) niisutada? Palun märkige maksimaalne kogupind, mida saate vaatlusaastal niisutada majapidamise tavapäraste seadmete ja veekogustega. Niisutamise osas peaks arvestama pindu, mida on realselt võimalik niisutada, st need on pigem köögiviljad, puuviljad-marjad, lilled, puukoolid ehk väiksemad pinnad. Teravilju, heintaimi jms kultuure pigem ei niisutata.

Küsimus kuvatakse, kui on kasutatavat avamaa põllumajandusmaad, sest katmikala ja koduaeda niisutuse osas ei arvestata.

Niisutamise osas peaks arvestama, et pinnad, mida saab niisutada, on üldjuhul köögiviljad, puuviljad-marjad, lilled ja puukoolid ehk väiksemad pinnad. Teravilju, heintaimi jms kultuure ei niisutata ja nende pinda siia ka ei märgita.

9.3. OSA E. MAAVALDUS KOKKU

E1–E4. Järgmised küsimused on muu maavalduse kohta. Kasutatav põllumajandusmaa siin arvesse ei lähe. Võimaluse korral on metsamaa ja muu maa pindala eeltäidetud maa- ja ruumiameti maakatastri andmetega. Vajaduse korral saab andmeid täpsustada.

Kui suur on järgmiste maa liikide pindala hektarites?

- kasutamata põllumajandusmaa
- metsamaa (eeltäidetud)
- sh lühikese (kuni 20-aastase) raieringiga mets
- muu maa (eeltäidetud)

Siinkohal kuvatakse ka maavaldus kokku koos kogu kasutatava põllumajandusmaaga (kasutatav põllumajandusmaa + kasutamata põllumajandusmaa + metsamaa + muu maa) hektarites.

Kasutamata põllumajandusmaa on maa, mida vaatlusaastal põllumajandussaaduste tootmiseks ei kasutata. Siia kuulub ka hooldusniitmise pind, mille eest ei saada pindalapõhiseid toetusi. Külvikordade süsteemis olev kesa siin arvesse ei lähe.

Raiering tähendab ühe metsapõlve kestust, hooldusraiet ei arvestata. Lühikese raieringiga puuliikidest kuuluvad siia näiteks lepp, pappel ja paju.

Muu maa on hoonete, iluaedade, teede, karjäärade ja veekogude all olev maa ning viljatu maa (nõmm, raba). Kui majapidamisel on hooneid (elumaja, laudad) ja seadmeid, siis on tal ka muud maad (kas või 0,01 ha) ja see tuleks ära märkida. Muu maa ei pea olema majapidamise või konkreetse valdaja omanduses, vaid ainult kasutuses.

9.4. OSA F. LOOMAD, LINNUD JA MESILASPERED (seisuga 1. september 2026)

Kui üksusel on PRIA andmetel loomi, siis on kõigi nende arv eeltäidetud. Kui PRIA andmetel vastavaid loomi ei ole, siis kuvatakse ainult muude loomade andmetega tabel, st veiste, lammaste, kitsede ja sigade kohta tabelit ei kuvata, sest need loomad on alati PRIA-s registreeritud.

PRIA-s on registreeritud üldjuhul kõik loomaliigid, v.a emaküülikute info (viimast on vaja ainult juhul, kui küsitakse küülikute koguarvu). Seega on loomade ja lindude kohta andmete lisamine pigem erandlik. Nulle ei ole vaja sisestada.

Kui mõne looma arv on muutunud, võib seda parandada, kuid statistikaamet saab hiljem kasutada ka uuendatud PRIA andmeid. Üldiselt saadakse loomade arv PRIA-st 1. juuli seisuga, kuid sigade andmeid alajaotustega kogub PRIA ainult kord aastas ja seega on sigade andmed, sh nende summa, võimaluse korral eeltäidetud 2025. aasta lõpu seisuga.

PRIA-s on registreeritud munakanade andmed, kuid küsimustikus palutakse munejate kanade andmeid. See tähendab, et eeltäidetud munakanade andmed võivad hõlmata ka noorkanade ehk mittemunevate kanade andmeid. Seega tuleb eeltäidetud arvu vajaduse korral parandada. See puudutab peamiselt suuremaid majapidamisi, kus munejaid kanu peetakse teistest kanadest eraldi.

Loomakasvatushooned ja sõnnikumajandus

Loomakasvatuse osa lõpus küsitakse ka loomakasvatushoonete ja sõnnikumajanduse kohta. Loomakasvatushoonete osas küsitakse loomade keskmisi arve. Ka olemasoleva loomade arvu võib lugeda keskmiseks arvuks, kui see aasta jooksul väga palju ei muutu.

Suurematel ettevõtetel on kohustus esitada kord aastas keskkonnaagentuurile andmed loomakasvatushoonete ja sõnnikuhoidlate kohta, seega on need andmed KOTKAS-e andmebaasis viimase olemasoleva ehk eelmise aasta seisuga võimaluse korral küsimustikus eeltäidetud. Karjatamise kohta saab andmed eeltäita ainult juhul, kui KOTKAS-e andmetel karjatamist ei toimu.

Sõnnikuhoidlate küsimuse ees on võimaluse korral kuvatud info selle kohta, millised sõnnikuhoidlad peaks majapidamisel KOTKAS-e andmetel olemas olema.

Veiselautade juures on ka valik kogu aeg (st aasta läbi, ka talvel) vabas õhus peetavate veiste märkimiseks. Piimalehmi üldjuhul aasta läbi vabas õhus pidada ei saa.

Sigu, eriti suguemiseid kõva põrandaga laudas (v.a sügavallapanul, täis- või osarestpõrandal pidamine) üldjuhul ei peeta.

Munejaid kanu ventileeritud sõnnikuhoidlaga puurides üldjuhul ei peeta. Selliseid Eestis tõenäoliselt ka pole.

Loomi karjatatakse tavaliselt maist septembrini ehk viis kuni kuus kuud. Talvel väljas jalutamine karjatamisena arvesse ei lähe.

Andmeid mineraalväetiste ja sõnnikuga väetatud pinna kohta, aga ka kasutatud orgaanilise väetise kogust küsitakse kõigilt üksustelt, kel on kasutatavat põllumajandusmaad.

Väetamine

H11. Kui suur on majapidamise mineraalväetistega väetatava kasutatava põllumajandusmaa pind hektarites?

H12. Kui suur on majapidamise sõnnikuga väetatava kasutatava põllumajandusmaa pind hektarites?

Mineraalväetistega väetatud pind, sõnnikuga väetatud pind ja kasutatud orgaanilise või jäätmetest saadud väetise kogus on võimaluse korral eeltäidetud e-põlluraamatu andmete alusel. **See tuleb vastajalt kindlasti üle küsida, sest eeltäitmise ajaks ei pruugi andmed veel lõplikud olla.**

H13. Mitu tonni muud orgaanilist või jäätmetest saadud väetist olete majapidamises kasutanud?
Sõnnik ja põllule jäetud või sisseküntud taimejäägid arvesse ei lähe.

Kasutatud orgaanilise väetise hulka ei arvestata sõnnikut ega rohelist kesa. See tähendab, et kui on väetatud ainult sõnnikuga, siis on kasutatud orgaanilise väetise kogus 0. Samuti ei tohi orgaanilise väetise hulka arvestada hekseldatud (ja/või sisseküntud) kultuure.

H14. Mitu kuupmeetrit vedelsõnnikut on majapidamisest välja veetud või majapidamisse toodud?
Väljaveo all arvestage teistele majapidamistele müüdud või tasuta antud, mitte oma põldudele viidud sõnnikut. Sissetoodud kogus märkige palun miinusmärgiga.

H15. Mitu tonni tahesõnnikut on majapidamisest välja veetud või majapidamisse toodud?
Väljaveo all arvestage teistele majapidamistele müüdud või tasuta antud, mitte oma põldudele viidud sõnnikut. Sissetoodud kogus märkige palun miinusmärgiga.

Majapidamisest välja viidud või majapidamisse sisse toodud sõnniku kohta küsitakse kõigilt üksustelt, sest küsimused hõlmavad nii sõnniku väljaviimist kui ka sissetoomist. Väljaviimise all ei arvestata sõnniku viimist oma majapidamise põldudele, vaid ainult seda, kui sõnnik viiakse mujale, näiteks müüakse, antakse naabrile tasuta vms.

Sõnniku väljaviimine tuleb märkida plussmärgiga ja sissetoomine miinusmärgiga. Võimalik on ka märkida, et ei oska kogust hinnata, sel juhul tuleks lisada kommentaar.

Kui majapidamises on loomi või majapidamisse on sõnnikut sisse toodud, siis peaks üldjuhul olema esitatud ka andmed sõnniku laotamise kohta.

Sõnniku laotamine ja sõnnikuhoidlad

Tahesõnnikut laotatakse paisklaotusega, vedelsõnnikut laotatakse mitut moodi.

Isetekkinud loomuliku koorikuga, ka näiteks põhuga kaetud sõnnikuhoidla loetakse läbilaskva katteta sõnnikuhoidlaks. Katteta hoidlaga saab olla tegemist juhul, kui seda pidevalt pealt sõnnikuga täidetakse, st loomulikku koorikut pole.

Loomapidamishoonete all olevates süvendites olevaid sõnnikuhoidlaid Eestis üldjuhul ei ole. Samuti ei ole või on vähe õhustatavaid ja segatavaid piiretega kompostihunnikuid. Loendites on vähem esinevad valikud allpool.

9.5. OSA I. MAJAPIDAMISE JUHT

Järgmised küsimused on majapidamise juhi kohta.

I1. Kes on majapidamise juht? See küsimus kuvatakse ainult füüsilise isiku majapidamistele.

Kui majapidamine on saanud noore ettevõtja toetust, siis peaks olema toetust saanud noor ka juhina esitatud, et ei tekiks vastuolusid, kui toetuste andmed seotakse uuringu andmetega.

I11. Kas majapidamise juhtimises osalevad ka valdaja abikaasa või pereliikmed? See küsimus kuvatakse ainult füüsilise isiku majapidamistele juhul, kui valdaja on ka juht. Kui vastatakse, et abikaasa või pereliikmed osalevad, siis peaks nad olema esitatud ka tööjõu all. Kui nad tegelikult tööd ei tee, siis peaks vastama, et nad ei osale juhtimises.

I12. Mis soost on majapidamise juht?

I13. Mis on majapidamise juhi sünniaasta? Kui valdaja on ka majapidamise juht, siis on juhi sugu ja sünniaasta eeltäidetud valdaja isikukoodi alusel.

I14. Mis aastast on ta majapidamise juht?

I15. Millise osa aastasest tööajast teeb juht majapidamises põllumajandustööd?

Tööaega hinnatakse vahemikena, kuid peaks arvestama, et

- alla 25% täistööajast on vähem kui 450 tundi,
- 25% kuni 49% täistööajast on 450 kuni vähem kui 900 tundi,
- 50% kuni 74% täistööajast on 900 kuni vähem kui 1350 tundi,
- 75% kuni 99% täistööajast on 1350 kuni vähem kui 1800 tundi,
- täistööaeg on 225 tööpäeva ja üks tööpäev on 8 tundi, seega kokku vähemalt 1800 tundi.

I2. Milline on juhi põllumajanduslik väljaõpe?

I3. Kas juht on osalenud viimase 12 kuu jooksul töökoolitustel? Arvestage koolitusi, mille peamine eesmärk on põllumajandustegevuse või konkreetse põllumajandusliku majapidamise tegevusega otseselt seotud oskuste omandamine või arendamine.

Kuna enamik majapidamisi taotleb toetusi ja osaleb seega ka koolitustel, siis on vastus eelmisele küsimusele üldjuhul jaatav. Koolituse kestusel ja vormil piiranguid ei ole.

9.6. OSA J. TÖÖJÕUD (2. september 2025 – 1. september 2026)

J41. Kas majapidamisel on ohutuskava? Ohutuskava tähendab, et põllumajanduslik majapidamine on teinud tööga seotud ohtude vähendamiseks töökoha riskihindamise, mille tulemuste kohta on kirjalik dokument.

Tööjõu andmed on võimalusel eeltäidetud töötamise registri andmetega, aga neid tuleb vajadusel parandada.

Füüsilise isiku majapidamistele kuvatakse järgmine infotekst:

„Järgmised küsimused on majapidamise tööjõu kohta viimase aasta jooksul (2. september 2025 – 1. september 2026). Kodutööd arvesse ei lähe. Eraldi küsitakse majapidamise põllumajandusliku tööjõu, majapidamisega seotud muude tulutoovate tegevuste ja majapidamisega mitteseotud muude tulutoovate tegevuste kohta väljaspool majapidamist.“

Juriidilise isiku majapidamistele kuvatakse järgmine infotekst:

„Järgmised küsimused on majapidamise tööjõu kohta viimase aasta jooksul (2. september 2025 – 1. september 2026).“

Kui majapidamine on juriidiline isik ja tööjõu andmed on töötamise registri andmete alusel küsimustikus eeltäidetud, siis kuvatakse järgmine infotekst:

„Töötamise registri andmetel on seisuga 1. juuli 2026 majapidamises (...) meestöötajat ja (...) naistöötajat. Töötamise registris olev töötajate arv on arvutuslik ja näitab töötajate arvu küsitluse momendi seisuga, mitte aasta jooksul töötanud.

Kui majapidamise valdaja on füüsiline isik ja tööjõu andmed on töötamise registri andmete alusel küsimustikus eeltäidetud, siis kuvatakse järgmine infotekst:

„Töötamise registri andmetel on seisuga 1. juuli 2026 majapidamises (...) meestöötajat ja (...) naistöötajat. Töötamise registris olev töötajate arv on arvutuslik ja näitab töötajate arvu küsitluse momendi seisuga, mitte aasta jooksul töötanud.“

J4–J6. Järgmisi küsimusi valdaja kohta ei kuvata, kui valdaja on majapidamise juht (sel juhul on need andmed juhti puudutavate küsimuste plokis juba olemas) ja majapidamine on juriidiline isik (sel juhul valdajat ei ole).

J4. Mis soost on majapidamise valdaja? Eeltäidetud valdaja isikukoodi alusel.

J51. Mis on majapidamise valdaja sünniaasta? Eeltäidetud valdaja isikukoodi alusel.

J6. Millise osa aastastest tööajast teeb valdaja majapidamises põllumajandustööd?

J7–J17. Järgmisi küsimusi pereliikmete kohta ei kuvata juriidilise isiku majapidamistele. Juriidilistel isikutel ei saa peretöötajadu olla ja kõik on alalised või ajutised töötajad.

„Järgmised küsimused on majapidamises töötavate valdaja pereliikmete (sh abikaasa) ja alaliste töötajate kohta.

Arvesse lähevad kõik vähemalt 17-aastased või põhihariduse omandanud isikud, kes teevad majapidamises põllumajandustegevusega otseselt seotud töid.“

J7. Kas majapidamises teevad põllumajandustööd valdaja pereliikmed? Pereliikmena tuleb arvestada ka juhti, kui ta on valdaja abikaasa või pereliige.

J8. Kui palju meessoost pereliikmeid teeb majapidamises põllumajandustööd järgmise aastase tööajaga?

J13. Kui palju naissoost pereliikmeid teeb majapidamises põllumajandustööd järgmise aastase tööajaga?

Juriidilise isiku majapidamistele kuvatakse järgmine infotekst:

„Alaliste töötajate arv tööaja järgi on võimalusel eeltäidetud töötamise registri andmetega seisuga 1. juuli 2026. Vajadusel tuleb andmeid täpsustada. Alaliste töötajate hulka tuleb arvestada ka juht. Ajutiste töötajate kohta on eraldi küsimused ja nemad alaliste töötajatena arvesse ei lähe.“

Järgmine küsimus kuvatakse ainult füüsilise isiku majapidamistele:

J18. Kas majapidamises on palgatud põllumajandustööd tegema alalisi töötajaid? Alaliste töötajate hulka tuleb arvestada ka juht, kui ta ei ole pereliige.

J19. Kui palju alalisi meestöötajaid teeb majapidamises põllumajandustööd järgmise aastase tööajaga?

J24. Kui palju alalisi naistöötajaid teeb majapidamises põllumajandustööd järgmise aastase tööajaga?

J29. Kas majapidamises on viimase aasta jooksul (2. september 2025 – 1. september 2026) olnud ajutisi töötajaid?

J30. Mitu tööpäeva (arvestatuna täistööpäevades) ajutised töötajad kokku töötasid? Küsimus kuvatakse, kui majapidamises on olnud ajutisi töötajaid.

Töötamise registrist ajutiste töötajate kohta andmeid ei saa, seega tuleb see teave vajadusel ise kirja panna.

J30a. Kas majapidamises on viimase aasta jooksul (2. september 2025 – 1. september 2026) olnud lepingulisi töötajaid? Need on töötajad, keda majapidamine ei ole ise palganud ja keda

seetõttu eespool olevate jaotuste all kirjas ei ole. Tegemist on teenusena tellitud tööga, näiteks kui tellitakse põllu lupjamine vms.

J30b. Mitu tööpäeva (arvestatuna täistööpäevades) on töötanud lepingulised töötajad? Need on töötajad, keda majapidamine ei ole ise palganud ja keda seetõttu eespool olevate jaotuste all kirjas ei ole. Küsimus kuvatakse, kui majapidamises on olnud lepingulisi töötajaid.

Kui tegemist on ainult hooldusniitmisega tegeleva majapidamisega, siis peab jälgima, et tööjõudu oleks näidatud minimaalselt, st kas ainult lepingulise töö tunnid, juhi tööaeg alla 25% või mõne muu töötaja tööaeg alla 25%.

Võimalusel peaks jälgima, et andmed majapidamise maade/loomade ja tööjõu kohta oleks omavahel vastavuses, näiteks kui majapidamisel on 1000 piimalehma, siis ei saa olla märgitud ainult ühe töötaja tööaeg alla 25%.

9.7. OSA K. MUU TULUTOOV TEGEVUS

See osa kuvatakse, kui majapidamine on füüsiline isik.

K1. Kas majapidamises on viimase aasta jooksul (2. september 2025 – 1. september 2026) olnud muid tulutoovaid tegevusi peale põllumajanduse? Arvesse lähevad tegevused, kus kasutatakse majapidamise maad, hooneid, seadmeid või selle tooteid.

K1_valik. Milliste tegevustega on tegeletud? Märkige vajadusel mitu vastust.

Järgmisi küsimusi ei kuvata, kui majapidamises ei ole muid tulutoovaid tegevusi.

Kui Eleringi andmetel tegeleb majapidamine taastuenergia toomisega, kuvatakse ka järgmine infotekst: „Eleringi andmetel tootis Teie majapidamine muu tulutoova tegevusena taastuenergiat.“

K13. Kas majapidamise valdaja osaleb majapidamise muudes tulutoovates tegevustes?

K14. Kui paljud majapidamises töötavad valdaja pereliikmed osalevad majapidamise tehtavates muudes tulutoovates tegevustes põhitegevusena?

K15. Kui paljud majapidamises töötavad valdaja pereliikmed osalevad majapidamises tehtavates muudes tulutoovates tegevustes kõrvaltegevusena?

K18. Kui suure osa annab majapidamisega seotud muude tulutoovate tegevuste käive majapidamise kogukäibe ja otsetoetuste summast?

J31–J33. Järgmist osa kuvatakse füüsilise isiku majapidamistele, kui majapidamise juht on majapidamise valdaja.

J31. Kas majapidamises põllumajanduslikke või muid töid tegeval valdajal on väljaspool majapidamist muu tulutoov tegevus?

J32. Kui paljudel majapidamises põllumajanduslikke või muid töid tegevatel pereliikmetel on väljaspool majapidamist muu tulutoov põhitegevus?

J33. Kui paljudel majapidamises põllumajanduslikke või muid töid tegevatel pereliikmetel on väljaspool majapidamist muu tulutoov kõrvaltegevus?

10. MÕÕTÜHIKUD

Maakasutuse pind näidatakse hektarites.

- 1 hektar = 100 m x 100 m = 10 000 m²
- 1000 m² = 0,1 ha
- 100 m² = 0,01 ha